

HISTORICKO-GEOGRAFICKÝ POHĽAD NA VZŤAH PROFESIONÁLNEHO ŠPORTOVCA A KLUBU*HISTORICAL AND GEOGRAPHIC ASPECTS OF THE LEGAL RELATIONSHIPS
BETWEEN SPORTSPERSONS AND CLUBS***JUDR. ANDREJ PORUBAN**

ADVOKÁTSKY KONCIPIENT

KATEDRA PRACOVNÉHO PRÁVA A PRÁVA SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

PRÁVNICKÁ FAKULTA, TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE

E-MAIL: APORUBAN@GMAIL.COM**KLÚČOVÉ SLOVÁ:**

európsky model športu, profesionálny športovec, právne postavenie, zmluvné vzťahy, zamestnanec, pracovné právo

KEY WORDS:

the European Model of Sport, professional athlete, legal status, contractual relations, employee, labour law

ABSTRAKT:

Už celé desaťročia sa šport zaraďuje k významným sociálno-kultúrnym javom. Okrem toho je však aj hospodárskym fenoménom a zdrojom významných príjmov pre jednotlivé subjekty, ktoré sa aktívne podieľajú na jeho fungovaní. Ekonomický rozmer sa dostal do popredia s postupnou profesionalizáciou športu, ktorá neobišla ani Slovenskú republiku. Zákony regulujúce šport, a najmä jeho profesionálnu zložku, nie vždy v dostatočnej miere reflektujú stupeň spoločenského a hospodárskeho vývoja športovej činnosti i celej spoločnosti. Medzi sporné témy môžeme zaradiť aj takú základnú vec, ktorou je právne postavenie profesionálneho športovca vykonávajúceho športovú činnosť v kolektívnych športoch. Od toho sa odvíjajú ďalšie vzťahy spojené s nežiaducim únikom z pôsobnosti predpisov pracovného práva významnej skupiny ekonomicky činných fyzických osôb – profesionálnych športovcov.

ABSTRACT/SUMMARY:

Sport is important social and cultural phenomenon by the decades. It is also economic fact and source of significant income of participating entities. Economic dimension has come to the fore with progressive professionalisation of sport, which has not been avoided Slovak republic. Legal framework of sport, in particular regulates part about professionalism, do not always sufficiently reflect the stage in the social and economic development of sporting activity and whole society. Point at issues includes basic fact, which is legal status of a professional sportsman in collective sports. It determines negative aspects of exclusion from protection guaranteed by labour law, which includes major group of economically active people – professional athletes.

NAMIESTO ÚVODU – IN MEDIAS RES

Fungovanie športového sektora v inštitucionálno-organizačnej rovine sa podujala už v roku 1998 popísať Európska komisia v konzultačnom dokumente nazvanom *The European Model of Sport*.¹

¹ Dokument pripravilo generálne riaditeľstvo DG X (Directorate-general X), ktoré zodpovedá za informácie, komunikáciu, kultúru a audiovizuálne médiá. *The European Model of Sport. Consultation document of DG X.*

Dostupné na internete: <http://ec.europa.eu/sport/library/doc/a/doc248_en.pdf>.

Napriek tomu, že interpretácia Komisie nie je z právneho hľadiska relevantná, vhodne slúži na pochopenie historického vývoja a možného ďalšieho smerovania športu do budúcnosti. Musíme však brať do úvahy, že ide skôr len o zjednodušené znázornenie reality než o presný popis štruktúry športu, ktorá je vnútorne bohato rozčlenená a len s ťažkosťami sa dá popísať a kvalifikovane zhrnúť do jedného celku. Aj keď medzi jednotlivými športovými odvetvami a ich fungovaním sú badateľné značné rozdiely, „*stále existuje dosť spoločných hodnôt a foriem organizácie, ktoré formujú ozajstný model vychádzajúci z niekoľkých preukázaných princípov*“².

Podkladom pre *The European Model of Sport* je západné poňatie športu, ktorého hlavným rysom je oddelenosť športových riadiacich orgánov od štátnej moci. V tomto tzv. zmiešanom modeli existujú popri sebe štátne a mimovládne organizácie. Od konca druhej svetovej vojny sa však v Európe profilovala aj rozdielna platforma. Na východ od železnej opony bolo bežné, že športová politika bola viac či menej pod patronátom štátu s výrazným odtlačkom ideologickej pečate. Pred rokom 1989 neraz išlo o súčasť komunistickej propagandy.³ Po rozpade totalitných režimov niekdajšie sovietske satelity, vrátane bývalého Československa, prijali tradičný západný typ organizácie športu, ktorý si však nezriedka prispôbili vlastným podmienkam.

AKO SA VYVÍJAL VZŤAH (PROFESIONÁLNEHO) ŠPORTOVCA A KLUBU

Na území dnešnej Slovenskej republiky bol profesionalizmus zaznávaný pojem a športovci boli označovaní za amatérov, čo v skutočnosti bolo v ostrom kontraste s pôvodným obsahom tohto pojmu. Vrcholoví športovci reprezentovali štátne podniky, prostredníctvom ktorých štát štedro podporoval ich prípravu. S tým býval veľakrát aj spojený zvyk chodiť raz mesačne po mzdu do fabriky, pod ktorou družstvo formálne pôsobilo a v ktorej boli športovci oficiálne zamestnaní. Verejným tajomstvom bolo, že hráči netrávili svoj čas v priestoroch závodu, ale pripravovali sa spoločne na zápasy. V dobovej terminológii sa pre to zaužívalo označenie duplicitný status športovca.⁴

Medzistupňom k profesionalizmu bolo zavedenie progresívneho inštitútu tzv. 'štatutárnych zmlúv'. Uznesením vlády ČSSR č. 361 z 19. decembra 1985 sa uznala športová činnosť hráčov za činnosť vykonávanú vo všeobecnom záujme. Štatutárna zmluva, upravujúca dojednania o vzájomných právach a povinnostiach, poskytovala zamestnávateľským organizáciám možnosť dlhodobého uvoľňovania svojich zamestnancov – športovcov na výkon športovej činnosti.⁵ Tieto dohody navyše obsahovali výslovné vzdanie sa práva na súdnu ochranu, a preto „*ich výskyt v súčasnosti by už bol šokujúci z hľadiska právneho štátu*“.⁶

Na povahu právneho vzťahu medzi hráčom a klubom obrátil výraznejšie pozornosť prvýkrát Ján Mazák vo svojom článku už viac ako pred ako dvoma desaťročiami. Zvažoval, či takýto pomer má základ v pracovnom alebo inom spoločenskom vzťahu. Podľa neho ide o prirodzený dôsledok rozvoja výrobných síl, špecializácie a delby práce, pričom dochádza k užitočnému vynakladaniu pracovnej sily za určitý ekvivalent. Bez väčších pochybností tituloval právny vzťah medzi športovcom a klubom ako pracovný vzťah, a teda že športová činnosť sa vykonáva na úrovni

² MUSSO, D. Continuing to Build the European Model of Sport. In *International Sports Law Journal*. 2003, vol. 4, no. 3, p. 22.

³ Bližšie k vývoji vzťahu športu a práva v Slovenskej republike resp. v Československu pozri KRIŽAN, L.: „*Od hyperaktívneho štátu k štátu nevládnemu*“: *história vzťahu štátu – športu – práva na území SR*. In *Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae*. 2010, roč. 4. č. 4, s. 68-80.

⁴ KRÁLÍK, M.: *Zamyšlení nad tzv. sportovním právem*. In *Právní rozhledy*. roč. 6, č. 10, s. 491.

⁵ MAŽÁK, J.: *Právomoc a obsadenie súdu so zretelom na tzv. štatutárne zmluvy vo vrcholovom športe*. In *Socialistická zákonnosť*. 1990, roč. 38, č., s. 95.

⁶ SVÁK, J.: *Rozhodovanie sporov pri výkone športovej činnosti*. In *Justičná revue*. 2003, roč. 55, č. 8-9, s. 748.

pracovných vzťahov. Svoj názor oprel o dikciu ustanovenia vykonávacieho predpisu z 15. decembra roku 1988 vtedy účinného Zákonníka práce, ktoré prezumovalo náročnosť vrcholového a reprezentačného športu.⁷ Od uverejnenia vyššie uvedeného názoru uplynulo dvadsaťdva rokov. Spoločnosť prešla zmenami z vnútornej i vonkajšej stránky, ktoré otriasli aj právnym poriadkom. Za všetky stačí spomenúť prechod z príkazovej ekonomiky na trhovú. Ním prijaté závery však akosi ostali v tieni iných problémov, či už na poli právnom alebo športovom.

Po skončení studenej vojny športy z výkladnej skrine socialistického zriadenia ako futbal, ľadový hokej, basketbal, volejbal či hádzaná zažili turbulentné obdobie. Najlepší športovci a hlavne kluby, ktoré zrazu ostali bez výdatných dotácií z verejných prostriedkov, sa museli prispôbiť novovzniknutej situácii. Administratívno-direktívne hospodárstvo, ktoré hlboko deformovalo spoločnosť na našom území v rokoch 1948 až 1989, sa začalo radikálne meniť na trhovú ekonomiku. Ako trefne poznamenal Jozef Čorba: v športovom hnutí nastal proces transformácie zo 'skrytého amaterizmu' na profesionálne podmienky – pre stav vývoja v Slovenskej republike sa však niekedy skôr hodí použiť výrazu 'zdanlivý profesionalizmus'.⁸

Športové kluby sa museli reorganizovať na právnické osoby a šport sa stal čoraz atraktívnejším zdrojom stáleho, mnohokrát jediného príjmu fyzických osôb. Medzi profesionálnym športovcom v kolektívnych športoch a športovým klubom začali pri vykonávaní športovej činnosti postupne vznikať nové záväzkové vzťahy osobitnej povahy.

V roku 1996 v súvislosti s prípravami vstupu Slovenska do štruktúr Európskych spoločenstiev resp. Európskej únie (ďalej aj ako EÚ) bola Bratislava miestom stretnutia s medzinárodnou účasťou, ktorej nosnou témou bol integračný proces a jeho dopad na oblasť športu. V príspevku slovenskej delegácie odznel z úst zodpovedných osôb za politiku štátu v tejto oblasti prísľub zvážiť „v návrhu plánu legislatívnych úloh na budúce obdobie (...) zovšeobecnenie a právnu úpravu profesionalizmu a v ňom zaangažovaného športovca.“⁹

Šestnásť rokov po deklarovaní snahy systémovým spôsobom upraviť právnu infraštruktúru profesionálneho športu stále absentuje v právnom poriadku vskutku univerzálna športová legislatíva. Tendencie zmeniť nevyhovujúci stav častejšie badať po roku 2004, keď sa Slovenská republika stala rovnocenným partnerom ostatných európskych štátov zjednotených v Európskej únii. Jedným z cieľov niekoľkých legislatívnych podnetov bolo akceptovať európsky pohľad na právne postavenie profesionálneho športovca. Ideou impulzov bolo upraviť celú problematiku telesnej kultúry a športu, vrátane zmluvných pomerov.

7 § 41 ods. 5 Nariadenie vlády Československej socialistickej republiky č. 223/1988 Zb. ktorým sa vykonával Zákonník práce „Nárok na náhradu škody vzniknutej pracovným úrazom majú športoví reprezentanti Československej socialistickej republiky a športovci zaradení do systému vrcholového športu, ktorí utrpia úraz pri účasti na športovej príprave, majstrovských a medzinárodných súťažiach; za škodu im zodpovedá organizácia alebo orgán, pre ktoré boli v čase úrazu športovo činní.“ Ustanovenie bolo v novelizovanom znení účinné až do 1. apríla 2002, kedy vstúpil do účinnosti nový Zákonník práce. Posledná zrekonštruovaná verzia znela: „Nárok na náhradu škody vzniknutej pracovným úrazom majú športoví reprezentanti Slovenskej republiky a športovci zaradení do systému vrcholového športu, ktorí utrpia úraz pri účasti na športovej príprave, majstrovských a medzinárodných súťažiach; za škodu im zodpovedá zamestnávateľ alebo orgán, pre ktoré boli v čase úrazu športovo činní.“

8 ČORBA, J. – Terra incognita: Zmluvný vzťah medzi športovým klubom a sponzorom. In Súčasnosť a perspektívy právnej regulácie obchodných zmlúv. Zborník príspevkov účastníkov vedeckej konferencie konanej v dňoch 24.-26. októbra 2007 v Starej Lesnej. Košice: UPJŠ v Košiciach, 2008. s. 29.

9 DUBEŇ, B. – KOSORÍN, S. – LAURINEC, F. – WIRGHA, V.: Legislatíva v telesnej výchove a športe v slovenskej republike. In Integrovaný proces do Európskej únie – dopad na šport: Zborník z Medzinárodného seminára konaného v Bratislave, 24.-25. októbra 1996. Bratislava: Ministerstvo školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky, 1996. s. 27.

Do ostatného vládneho návrhu zákona o organizácii a podpore športu¹⁰ sa zmienka o právnych vzťahov vznikajúcich v súvislosti so športom medzi športovcom a klubom pri výkone kolektívneho športu nedostala. V dôvodovej správe k návrhu predkladateľ lakonicky skonštatoval, že v súlade s legislatívnym zámerom vlády sa navrhuje „vyňať právnu úpravu problematiky zmluvných vzťahov medzi športovcami a športovými klubmi na samostatnú úpravu, pretože jej riešenie sa ukazuje zložitejšie a vyžiadala si dlhšiu prípravu.“¹¹ Iniciatíva tak stroskotala na všeobšiahlosti návrhov a finálna podoba športového zákona nemá v sebe zakódovanú komplexnú reguláciu športu a súvisiacich vzťahov.

V súčasnosti sa normatívne právne akty vo vzťahu k športu vyznačujú viditeľnou roztrieštenosťou. Koncízny rozbor samostatnej športovej legislatívy neprináša uspokojivé zistenia. Absentuje v nej špeciálna úprava statusu profesionálneho športovca. Jeho pozíciu príliš neupresňujú ani všeobecnejšie zákony širšieho spektra právnych predpisov. Vystihnúť podstatu dôvodov, prečo je tomu tak, nie je náročné. Všetky indikátory ukazujú na prístup štátu k činnosti profesionálnych športovcov, ktorý „zostal aj naďalej pasívny a nesystematický, obmedzoval sa v podstate iba na riešenie aktuálnych problémov“.¹²

ZMLUVNÁ PRAX PROFESIONÁLNYCH ŠPORTOVCOV VO VÝCHODNEJ EURÓPE

Vnútroštátne právo i judikatúra súdov v štátoch, v ktorých je zaužívaný západoeurópsky model športu akceptuje profesionálneho športovca štartujúceho v kolektívnych športoch ako zamestnanca. Túto skutočnosť potvrdil Ladislav Križan vo výsledkoch svojho komparatívneho príspevku k téme postavenia profesionálnych futbalistov hrajúcich v štátoch pôvodnej členskej pätnástky Únie. Ten istý autor tiež dodáva, že „úprava zmluvných vzťahov pomocou zmlúv občianskoprávného alebo obchodnoprávného charakteru je vo väčšine vyspelých krajín EÚ prekonaná“¹³. Odlišná situácia je v niektorých krajinách prijatých do Európskej únie v rámci masívnej vlny rozširovania začiatkom dvadsiateho prvého storočia. Otázniky vznikajúce pri označovaní vzťahu vznikajúceho pri vykonávaní športovej činnosti, dominujúce skôr v niektorých postkomunistických krajinách, v ktorých prevažovala ingerencia štátu do športu. Potvrzuje to aj štúdia, ktorá mala za cieľ zmapovať podmienky pre podporu sociálneho dialógu v sektore profesionálneho futbalu u novoprijatých a kandidátskych štátov EÚ.¹⁴

Na jej výsledkoch môžeme zhodnotiť, že právne postavenie profesionálnych športovcov v tejto časti Európy nie je úplne jednoznačné. Až desať z dvanástich analyzovaných štátov patrilo do sféry vplyvu bývalého Sovietskeho zväzu a bol v nich uplatňovaný východoeurópsky športový model. S ohľadom na viac-menej spoločnú historickú skúsenosť, stojí za priblíženie porovnanie do akého bodu dospela zmluvná prax medzi športovcami a klubmi.

¹⁰ 300/2008 Z.z. Zákon o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹¹ Číslo parlamentnej tlače 588, štvrté volebné obdobie. *Dôvodová správa k zákonu č. 300/2008 Z.z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. Dostupné na internete: <<http://www.nrsr.sk/Dynamic/Download.aspx?DocID=273051>>.

¹² SLUKA, T.: *Profesionální sportovec: (právní a ekonomické aspekty)*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. s. 69.

¹³ KRIŽAN, L.: *Právne postavenie profesionálnych futbalistov pôsobiacich vo vybraných krajinách EÚ z hľadiska ich vnútroštátnej legislatívy*. In *Notitiae ex Academia Bratislavensiv Jurisprudentiae*. 2010, roč. 4. č. 1, s. 71.

¹⁴ Projekt bol v roku 2004 uskutočnený prestížnym holandským TMC Asser Institute financovaný Európskou komisiou. Odborná práca pod vedením profesora Roberta Siekmanna bola realizovaná vo futbalovom segmente. To však neznamená, že pomery v iných športoch sú odlišné. *Promoting the Social Dialogue in European Professional Football (Candidate EU Member States)*. Dostupné na internete: <http://www.asser.nl/sportlaw-webroot/cms/documents/cms_sports_49_1_Social_Dialogue_ed.pdf>.

Nové členské štáty sa dajú rozdeliť do troch skupín:

1. skupina: *Estónsko, Lotyšsko, Rumunsko*

Profesionálni futbalisti, a teda aj ostatní športovci, sú zamestnancami a majú práva a povinnosti vyplývajúce z pracovnoprávnej úpravy. Výnimku tvorí lotyšská právna regulácia, ktorej jadro má základ najmä v normách pracovného práva a v obmedzenej miere vychádza z občianskoprávných predpisov.

2. skupina: *Bulharsko, Poľsko, Slovinsko*

Hráči uzatvárajú pracovné zmluvy, alebo kontrakty podľa občianskeho či obchodného práva. Právna úprava v každej krajine však vykazuje mierne odlišnosti.

V Bulharsku zvykli hráči podpisovať zmluvy, ktorých podstatné aspekty boli usmerňované všeobecným pracovným právom. No ešte pred vstupom do Európskej únie začalo postupné prikláňanie sa k zmluvným typom občianskeho práva.

V Poľsku vstupujú hráči do vzťahov buď na základe pracovnej zmluvy a spravujú sa pracovným právom, alebo komisionárskej zmluvy podľa občianskeho práva. Napríklad vo futbale je akceptovanou praxou, že dochádza k podpisu dvoch zmlúv. Prvou sa stanovuje len fixná minimálna mzda a druhou tzv. 'športovou zmluvou' – zmluvou o poskytovaní športovej činnosti uzatvorenou podľa práva obchodných spoločností upravujú osobné práva hráča (reklama a pod.). Peňažné vyjadrenie v druhej zmluve je oveľa vyššie ako v pracovnej. Trik je v tom, že pravidlá Poľského futbalového zväzu chránia hráča iba do rozsahu jeho pracovnej zmluvy.

V Slovinsku sa tradične uzatvárajú dva druhy zmlúv. Prvým typom je zmluva podľa zákonníka práce, ktorá má povahu pracovnej zmluvy. Iný spôsob založenia vzťahu je kontrakt podľa predpisu občianskeho práva – dohoda na realizáciu služieb. V praxi však kluby nie sú príliš ochotné ponúkať pracovné zmluvy, a tak fakticky nútia hráčov vstupovať do iného ako pracovnoprávneho režimu.

3. skupina: *Česká republika, Maďarsko, Litva, Slovenská republika*

V tejto najpočetnejšej skupine, do ktorej patrí aj Slovensko, sa používajú na úpravu vzťahu športovcov a klubov výsostne dohody občianskoprávneho a obchodnoprávneho charakteru. Odklony od tohto postupu nám nie sú známe a ak jestvujú, tak ide o dobre utajené výnimky potvrdzujúce pravidlo.¹⁵

V Litve dokonca najvyšší súd v prípade basketbalistu Romanasa Safronovasa¹⁶ výslovne judikoval, že právne vzťahy v športe vrátane tých, ktoré vznikajú medzi profesionálnymi športovcami a klubmi nie sú upravené podľa predpisov upravujúcich vzťahy medzi zamestnávateľmi a zamestnancami, ale spadajú pod osobitné predpisy. Takým je najmä zákon o telesnej kultúre a športe zaoberajúci sa hlavne amatérskym športom ako spoločensky prospešnej aktivite.¹⁷

Výsledky, ktoré vzišli zo zberu národných dát, neprekvapili a odhalili úzus športových klubov, ktorý je charakteristický konkurenciou zmluvných typov pracovného práva na jednej strane

¹⁵ K uzatváraniu zmlúv medzi profesionálnymi športovcami a klubmi na Slovensku pozri napr. GÁBRIŠ, T. *Zmluvné záväzky a základné práva športovcov*. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2011. s. 16.

¹⁶ Číslo konania 3K-3-602/2000 Romanas Safronovas v. Vilniaus 'Statybos' krep_inio klubas. Hráčova zmluva s basketbalovým klubom bola predčasne ukončená zo strany oddielu. Safronovas napadol jej ukončenie na civilnom súde s tvrdením, že jeho zmluva je pracovná a bola skončená nezákonne.

¹⁷ Bližšie k prípadu pozri JUREVICIUS, R. – VAIGAUSKAITĖ, D.: *Legal Regulation of the Relationship between Football Clubs and Professional Players in Lithuania*. In *The International Sports Law Journal*. 2005, roč. 6, č. 1-2, s. 33-37.

a občianskeho resp. obchodného práva na strane druhej. Všetky štáty, ktoré stáli spočiatku na takmer identickej štartovacej čiare, sa okrem Estónska a Rumunska doteraz nevyrovnali s akademickými i praktickými prúdmi príznačnými pre vyspelejšiu západnú časť Európy. Potvrdili sa tak reálne charakteristické pre zobrazené zemepisné prostredie a dobu minulú a tiež, že situácia na Slovensku nie je ničím mimoriadna oproti ostatným krajinám východného bloku.¹⁸

DÔSLEDKY NESPRÁVNEJ PRAXE PRI UZATVÁRANÍ ZMLÚV MEDZI PROFESIONÁLNYM ŠPORTOVCOM A ŠPORTOVÝM KLUBOM

Ako už bolo vyššie spomenuté, postavenie športovca a jeho účasť v zmluvných vzťahoch zreteľne signalizujú vznik eventuálnych ťažkostí. Jestvujúce právne vákuum je perspektívne schopné spôsobiť kontroverzie. Dopyt po chýbajúcej kvalitatívnej normotvorbe sa však naplno prejavuje až pri vzniku skutočných komplikácií. To je aj jednou z príčin prečo si v odbornej literatúre profesionálni športovci vyslúžili nálepku problémovej kategórie osôb spôsobujúcej nemalé ťažkosti pri určovaní právnej pozície profesionálnych športovcov.¹⁹

Nevhodné použitie úpravy občianskeho alebo obchodného práva na zmluvné vzťahy športovcov znamená ich exklúziu z predpisov pracovného práva. Okrem neaplikovania inštitútov typických pre individuálne pracovné právo (napr. ustanovenia týkajúce sa skončenia pracovného pomeru, vylúčenie zabezpečenia minimálnej úrovne príjmu zamestnanca za vykonanú prácu, nelimitovanie rozsahu a spôsobu náhrady škody či odbúranie kontrolnej činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie a bezpečnosti práce) je negatívnym efektom aj vyradenie spod ochrany garantovanej kolektívnym pracovným právom, ktoré z vecného hľadiska zahŕňa právo na koalíčnú slobodu, kolektívne zmluvy, pracovného boja – štrajk a výluku a rôzne formy participácie zamestnancov na riadení činnosti zamestnávateľa.²⁰

Okrem eliminovania zákonom garantovanej kvality právneho postavenia športovca – zamestnanca, sú závažnými následkami aj fiškálne straty vo verejnom sektore, kedy sú športové kluby oslobodené spod bremena povinnosti voči hráčom. Zamestnávateľ má v pracovnom pomere voči každému zamestnancovi záväzky v oblasti platenia preddavkov na dane a finančných záväzkov sociálneho zabezpečenia.²¹

ZÁVER

Aplikačné problémy ukazujú potrebu jednoznačne upraviť a spresniť postavenie profesionálnych športovcov a ich zmluvné vzťahy na pracovnoprávnom základe. Profesionálnym športovcom je nevyhnutné prideliť *ex lege* status zamestnanca, od ktorého by sa odvíjala ich dôstojnejšia pozícia voči zmluvným partnerom. Nemuseli by sa tak cítiť ako menejcenní oproti svojim kolegom

¹⁸ Pre úplnosť treba dodať, že okrem spomínaných štátov sú od roku 2004 členmi Európskej únie aj Cyprus, Malta – štáty bez skúsenosti s východoeurópskym modelom športu. Vzhľadom na malú populáciu a menší rozvoj profesionálneho športu na Malte nie sú dostupné informácie o legálnom postavení športovcov v kolektívnych športoch. Ale na Cypre je základom vzťahu medzi športovcom a klubom pracovná zmluva. Na druhej strane cyperské súdy však odmietli pripustiť, že profesionálny basketbalista je zamestnanec za podmienok ukotvených v zákonníku práce. Preto štatút profesionálneho športovca je Cypre nejasný.

¹⁹ BARANCOVÁ, H.: *K pojmu zamestnanec*. In Právnik. 2004, roč. 143, č. 3, s. 251 a 253.

²⁰ Pozri BARANCOVÁ in BARANCOVÁ, H. – SCHRONK, R.: *Pracovné právo*. Bratislava: Sprint dva, 2010, s. 725.

²¹ *K de lege lata* zdaňovaniu a plateniu príspevkov do jednotlivých sociálnych fondov pozri bližšie DOLOBÁČ, M. *Právne postavenie športovca*. In Justičná revue. 2010, roč. 62, č. 6-7, s. 799.

v štátoch na západ od našich hraníc, ktorým právne prostredie umožňuje bojovať za svoje práva za použitia legálnych nástrojov.²²

Žiaľ, sme nútení konštatovať, že žiadna aktivita z posledných rokov nepriniesla viac svetla do tejto oblasti. Komplexné riešenie problémov súvisiacich s postavením profesionálnych športovcov v zamestnaneckých vzťahoch sa pasívnym prístupom zainteresovaných osôb odložilo na neurčito. Dávame preto na zváženie najmä novej vláde Slovenskej republiky, Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky i Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky, aby si osvojili predmetnú problematiku a zapracovali ju do plánu legislatívnych úloh pre najbližšie volebné obdobie.

Ak má štát prostredníctvom práva v spoločnosti regulovať určité typy konania, tak musí vychádzať z dôkladne preukázateľného poznania konkrétnej situácie. Pri dosahovaní požadovaného stavu v oblasti športu by ciele nemali byť iné. V tejto súvislosti by bolo vhodné, keby sa pri prípadnom konkretizovaní jestvujúcich pravidiel zohľadnili aj skúsenosti z tradičných členských štátov Európskej únie, v ktorých je pracovné právo esenciálnou súčasťou každodenného života športovca – zamestnanca.

²² Vhodným príkladom je najúspešnejšia futbalová veľmoc posledných rokov Španielsko, kde sa profesionálni futbalisti pred začiatkom sezóny 2011/2012 spojili a odmietli podpísať novú kolektívnu dohodu, čo takmer vyústilo do odloženia novej sezóny. Bližšie k sporu pozri link na stránke celosvetovej federácie zastupujúcej záujmy profesionálnych futbalistov – FIFPro (*Fédération Internationale des Associations de Footballeurs Professionnels*), ktorá je podporovaná silnou Európskou odborovou konfederáciou ETUC (*European Trade Union Confederation*). *FIFPro fully supports the Spanish football players*. Dostupné na internete: <http://www.fifpro.org/news/news_details/1669>.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. BARANCOVÁ, H.: K pojmu zamestnanec. In Právnik. ISSN 0231-6625, 2004, roč. 143, č. 3, s. 244-261.
2. BARANCOVÁ, H. – SCHRONK, R.: Pracovné právo. Bratislava: Sprint dva, 2010. 799 s. ISBN 978-80-89393-11-4.
3. ČORBA, J.: Terra incognita: Zmluvný vzťah medzi športovým klubom a sponzorom. In Súčasnosť a perspektívy právnej regulácie obchodných zmlúv. Zborník príspevkov účastníkov vedeckej konferencie konanej v dňoch 24.-26.októbra 2007 v Starej Lesnej. Košice: UPJŠ v Košiciach, 2008. ISBN 978-80-7097-718-7. s. 29-37.
4. DOLOBÁČ, M. Právne postavenie športovca. In Justičná revue. ISSN 1335-6461, 2010, roč. 62, č. 6-7, s. 796-801.
5. DUBEŇ, B. – KOSORÍN, S. – LAURINEC, F. – WIRGHA, V.: Legislatíva v telesnej výchove a športe v slovenskej republike. In Integrovaný proces do Európskej únie – dopad na šport: Zborník z Medzinárodného seminára konaného v Bratislave, 24.-25. októbra 1996. Bratislava: Ministerstvo školstva, mládeže a športu Slovenskej republiky, 1996. s. 27.
6. Employment and Social Dialogue in the Sport sector. Report of the 1st ILO Workshop on Sport for Development. Dostupné na internete:
<http://www.ilo.org/public/english/universitas/download/events/workshop_report_2003.pdf>.
7. FIFPro fully supports the Spanish football players. Dostupné na internete:
<http://www.fifpro.org/news/news_details/1669>.
8. GÁBRIŠ, T. Zmluvné záväzy a základné práva športovcov. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2011. 196 s. ISBN 978-80-7165-849-8.
9. JUREVICIUS, R. – VAIGAUSKAITĖ, D.: Legal Regulation of the Relationship between Football Clubs and Professional Players in Lithuania. In The International Sports Law Journal. ISSN 1567-7559, 2005, roč. 6, č. 1-2, s. 33-37.
10. KRÁLÍK, M.: Zamyšlení nad tzv. sportovním právem. In Právní rozhledy. ISSN 1210-6410, 1998, roč. 6, č. 10, s. 485-491.
11. KRIŽAN, L.: „Od hyperaktívneho štátu k štátu nevládnemu“: história vzťahu štátu – športu – práva na území SR.. In Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae. ISSN 1337-6810, 2010, roč. 4. č. 4, s. 61 – 80.
12. KRIŽAN, L.: Právne postavenie profesionálnych futbalistov pôsobiacich vo vybraných krajinách EÚ z hľadiska ich vnútroštátnej legislatívy. In Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae. ISSN 1337-6810, 2010, roč. 4. č. 1, s. 61 – 78.
13. MAZÁK, J.: Právomoc a obsadenie súdu so zreteľom na tzv. štatutárne zmluvy vo vrcholovom športe. In Socialistická zákonnosť. 1990, roč. 38, č., s. 95-96.
14. MUSSO, D. Continuing to Build the European Model of Sport. In International Sports Law Journal. 2003, vol. 4, no. 3, p. 22.
15. Promoting the Social Dialogue in European Professional Football (Candidate EU Member States). Dostupné na internete:
http://www.asser.nl/sportslaw-webroot/cms/documents/cms_sports_49_1_Social_Dialogue_ed.pdf.
16. SLUKA, T.: Profesionální sportovec: (právní a ekonomické aspekty). Praha: Havlíček Brain Team, 2007. 199 s. ISBN 80-903609-5-5.
17. SVÁK, J.: Rozhodovanie sporov pri výkone športovej činnosti. In Justičná revue. ISSN 1335-6461, 2003, roč. 55, č. 8-9, s. 743-757.
18. The European Model of Sport. Consultation document of DG X. Dostupné na internete:
<http://ec.europa.eu/sport/library/doc/a/doc248_en.pdf>.